

'Toestaan hulp bij zelfdoding door burgers onontkoombaar'

... *Albert Heringa gaat vrijuit na hulp bij zelfdoding, ook al is hij geen arts.*

... *Opent de uitspraak van de rechter de weg naar een nieuwe praktijk?*

► ARNHEM

Baanbrekend. Dat was de veelgehoorde typering na de uitspraak van het hof in Arnhem in de zaak van Albert Heringa. Hij hielp zijn moeder bij zelfdoding en werd in hoger beroep onschuldig verklaard. Voor het eerst doorbrak een rechter het principe dat hulp bij zelfdoding is voorbehouden aan artsen. Over tien jaar zal men constateren dat deze zaak uiterst belangrijk, zo niet baanbrekend is geweest, stelde Heringa's advocaat Wim Anker. Hij maakt er geen geheim van dat hij een wetswijziging wil die hulp bij zelfdoding mogelijk maakt. De samenleving is daar klaar voor, aldus Anker. Theo Boer, ethicus aan de Protestantse Theologische Universiteit en Lindeboom-hoogleraar aan de Theologische Universiteit Kampen, denkt ook dat het die kant op gaat. 'Iets in mij zegt dat dat op termijn zowel onontkoombaar als wenselijk is. De samenleving verwacht nu dat artsen kunnen worden ingescha-

keld bij welke stervenswens dan ook. Artsen zijn daarmee sterk overvraagd. Als burgers hierin meer eigen verantwoordelijkheid krijgen, kunnen artsen zich weer bezighouden met hun eigenlijke taken.'

Een tweede argument is volgens Boer dat dit een gezonde drempel opwerpt voor hulp bij zelfdoding. 'De Euthanasiewet heeft die drempel ongewild verlaagd. Het feit dat de dokter je van a tot z begeleidt, verzacht de indringendheid van het besluit tot zelfdoding.' Maar hoe zit het met situaties waarin kinderen psychologische druk uitoefenen op ouders, omdat de zorg hun zwaar valt of zelfs omdat ze wachten op de erfenis? Dat is een reële angst, beaamt Boer. 'Ik ben nog niet zover dat ik nu al een regeling wil. Maar als die er komt, zul je een vorm van toetsing vooraf moeten regelen, bijvoorbeeld door een notaris. Die zou dan moeten vaststellen of iemand wilsbekwaam is en of de helpende partij geen andere belangen heeft. Heringa heeft op dat gebied niets hoeven te bewijzen. Maar je kunt mensen niet altijd op hun blauwe ogen geloven.' Tegelijk tekent hij aan dat dit probleem in de huidige euthanasiepraktijk al speelt. 'Bij de

Levensindekliniek is het nu al heel vaak de familie die het initiatief neemt.'

precedentwerking

Martin Buijsen, hoogleraar gezondheidsrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, denkt niet dat het arrest van het hof baanbrekend is. 'Ik ben niet bang voor een precedentwerking', zegt hij. 'Het is in het strafrecht altijd mogelijk geweest een beroep te doen op een algemene overmachtsgrond als er zeer uitzonderlijke omstandigheden zijn. Het hof zegt nu dat die aanwezig waren in de zaak van Heringa, omdat hij geen arts kon vinden die euthanasie wilde uitvoeren. De uitspraak stelt duidelijk dat de euthanasiepraktijk nu anders is, door bijvoorbeeld de Levensindekliniek. Heringa zou nu wel een arts bereid gevonden hebben.' Boer denkt echter dat er altijd 'Moek Heringa's' zullen zijn. 'Er zijn honderden mensen die geen arts kunnen vinden voor euthanasie. Voor hen zal dit arrest ruimte bieden. Het hof vergist zich, als het denkt dat dergelijke vragen er bij de huidige praktijk niet meer zijn. Het draagvlak onder dokters voor deze vormen van euthanasie is beperkt en heeft eerder de neiging af te nemen.' <